

Zsigmondnak, ki gyermekkorától fogva volt előkészítve az ingatagságra, e politika követőjének, szerencsétlen eszközlőjének kellett lenni.

Alkalmatlan időben, oktanulul végrehajtott elszakadása a töröktől, — bár élete fénypontját e hadjárat képezi — hosszas és kínos veszedelmekbe dönté Erdélyt; Magyarországon nem segített, sőt megnövelte a hódoltságot, mert a törököt egész ereje kifejtésére ingerlé, — végül azt művelte, hogy a nemzetiségek elhidegülése, mely a Básta és Mihály korában annyi anyagot talált, gyűlöletté vált s oly mély gyökeret vert, hogy annak hatása, különösen Erdélyben, századok múltán is érvényesíti magát.

Gr. Teleky Ádám stb. Dobokavármegye főispánjának beszéde 1781—évben.

A mult Időknek, a jelenvalokkal valo egyben vetése, azokból a jövődőknek meg itélése, valóságosan az Életnek Mestere: de az ez előtt tsak a meg aggodt Vének homlokára, mintegy bolyog gyanánt függesztetett, már ma pediglen majd mindenünkben tapasztaltathato, régi Időknek vaktában valo emlegése, s. Sohajtása, a jelenvaloknak pedig jól meg nem fontolása, gyakran azt cselekeszi; hogy ez efféle kedvetlen képzelődések fellege miatt, a jelenvalo jot is ne érezzük, illetőleg ne betsüljük, sőt azzal, a mit abból, mind jelenvalo, mind jövődöbéli hasznunkra fordíthatnánk, vagy nem élni, vagy vissza élni, láttassunk, és így sokkal méltobb jussal azon szokott panaszo Szavainkat késő Maradékinkra is által botsossuk. Be boldogok valának a' régi Idők; be boldogok régi eleink; ha a' különben a' Főnek eleit üstökkel, hátul pedig kopaszson festeni szokott alkalmatosságot el nem szalasztották volna. Boldog Ember, Boldog Nemzetség és Társaság az, a ki jelenvalo időt, a valóságos látásnak egyenes ponttyából vizsgállya, s. az el multakkal minden bal itélet nélkül egyben hasonlítja, és a maga hasznára fordítani tudja.

Ha mi, a mi Édes Hazánknek történt Dolgaiban jól felnyílt szemekkel bé tekintünk; annak akár békességes, akár háborus Környülállásait, a mi időnkben valo Dolgokkal, Állapotunkat, régi Eleinknek Állapottyával egjben tésszük; vétkeznénk a bölts Isteni Gondviselés ellen, vétkeznénk a mi Kegyelmes, és minket minden maga kiméllése nélkül védelmező Fejedelmünk ellen, ha' mi magunkat Eleinknél boldogtalanobbaknak lenni allitanok. Volté ugyan is valaha, a két Magyar Hazának oly sokáig tarto Békessége? mint a mellyel mik tsak

egy kevéssél ennekelőtte ditselkedhattunk; de meg kell vallanunk, hogy mivel a háborunak keserűségét soha nem kostoltuk, ennek édességét voltaképpen azért nem is izelithettük: ha a mostani jelenvaló Háborut pediglen, a régi Török háborukkal egyben vetytyük, midőn akkoron Édes Hazánknak tsak nem minden Szegeleteit füstben s tűzben borolni szemlélyük, a sok el rablott, s. Tatár Láncait viselő Véreinknek, s. Felebarátinknak Éiáltásokat, Sohajtásokat, mikor Eleinknek Havasakon. Nádokba, s. má t rejték helyekben valo bujkálásokat, éhczéseket, szomjuhozásokat, magunk előtt képzelyük; most pediglen Kit kit a maga Honnyában a magáéinak Kedves Óelgetése között, a maga házi kötelességeit bátorságban folytatni szemlélyük; Ki az, a ki a mostani időt, azokkal, fel tserélni kívánná?

Mostan a mi ditsősséges Tsászárunk tsak kevés számú Tyrokat kíván mi töllünk; akkor Kinek kinek Feje, s. Jozága el vesztése alatt, Fegyvert kötni, és a dühős ellenséggel magának szemben szállani kellett. Most a mi magunktól meg maraszthato Kenyerünknek egj részit kívánnya, a minket Örző, s. mind eddig Isten Kegyelmeből győzedelmes, Katonáknak számára, akkoron (nézzen tsak akár ki is füstös, s. talám már el is felejtett Levelci közibe, s. tsalhatatlanul meg tanállya;) mitsoda kemény büntetésnek terhe alatt, hol feles számú — kész pénznek, hol Gabonának adására kényszerítették legjenek Elei: a midőn a mellett az Ellenség Hazájokban valo orditása, s. a pusztító Fegyver félelmének Zugása hallatott még cressőbb köfalai között is.

De ereszszyük le a Kárpitot, ezen siralmas időkre, és ha valakinek a tölle még meszsze lévő Ellenség fegyverétől valo reszketése, a Gazdagnak, a szertelen fősvénység miatt, a rakott Tsúr, és toli Kamara mellett az Éhelhalástól valo rebegése, a külömben Boldogságban lévőnek, a maga Boldogságának nem érezhetése, e Világi Életnek egyik legfőbb Terhe s. Aggadalma; ne tsináljuk mi magunkat erővel boldogtalonokká, ha-

com érezzük a jot, a melyet Isten érnünk engedett, s. álgyuk ő szent Felségét, hogy életünket ezen időre és a' hoz Második Josef bölts uralkodása alá rendelte, álgyuk a Királyt, a ki mi érettünk, mind eddig maga szentséges Személyt sem kiméllette, s. e mellett magunk is a magunk tulajdon Boldogságunkat eszközölni törekedjünk.

Tapasztalta eddig is ezen mi Készségünket a mi Kegyelmes Királyunk, a mintbogy ez iránt valo jo Kedvét, tsak nem a minapában közönségessé tétetni Kegyelmesen parantsolta valo.

Mutassuk meg tehát ezen egyben Gyűlésünk alkalmatoságával ujjobban Nemesi indulatunkat, bizonyítsuk meg Kész-

ségünket, s. ez által nyissunk, a Király Kegyelmenek, Szívének meg nyerésére, s. tovább valo Boldogságunk, s. nyugodalmunk meg maradására Utat és Ajtot magunknak, s az Igaz Nemesség Érdemének ujjabb és a márványkőnél is megmaradandobb Oszlopot is emeljük.

Két Tárgya léssen pediglen ezen egyben Gyűlésünknek. Első, a Tyroknak, vagy Katonáknak adása, a kiknek állítása, a Nemes Státusok Készségekből származott — tsalhatatlan bizodalomból, — már ezen Nemes Vármegye kir. s. érdemes Tisztyei szorgalmatossága által el is kezdtetett. A Másik, az Örző Katonák számára valo Gabonának s. Naturálónak adása.

Vezérrellye pedig az Ur Isten, ezen Tekintetes Nemes Vármegye Státussainak Szívét, Lelkét, és Indulattját, hogy légyen ezen egyben Gyűlésünk az Ur Isten előtt Kedves, ebben léjendő Végzésünk a Király előtt Kellemetes, Nékünk, sőt késő Maradékainknak is, hasznos, és örvendetes.

Közli **Hodor Károly.**

Az erd. muzeum részére 1880. augustus havában beküldött adományok jegyzéke.

I. Könyvek: A bajor kir. tud. Akadémiától, Sitzungsberichte der phil. hist. Classe. 1879. II. Bd. 3. Heft. és 1880. 1. Heft. München 1879. 1880. — A szebeni Verein für Naturwissenschaften, Verhandlungen u. Mittheilungen. XXX. Jahrg. Hermannstadt. 1880. — Dr. Kolozsvári Sándortól, Officium azaz: Szűz Mária Solosmája, N.-Szombat. 1662. — Özvegy Engel Józsefnétől: Fővárosi Lapok 1878. 1879. Budapest. (4. kötet). — Vörös Sándortól: Vörös Sándor, A gazdasági tanügy tört. vázlata. Kolozsvár. 1880. — Pávay Antaltól 24 kötet könyv és 1 kötet mult századi kézirat. — A kolos-monostori gazd. tanintézetétől, Értesítő 1879—80-ra. Kolozsvár. 1880. — A zilahi m. kir. állami tanító képezdétől. Értesítvény 1879—80-ra. Kolozsvár. 1880. — A székely-udvarhelyi ref. főiskolától, Értesítő 1879—80-ra. Sz.-Udvarhely. 1880. — A s.-pataki ref. főiskola nyomdájától, Soltész Ferencz Magyar-latin szótár. S.-Patak. 1880. Kérészi I. és Szinyei Gerzson, Latin mondattan. S.-Patak, 1880, Magyarország története népiskolák számára. S.-Patak. 1880., Günthner Gábor, Szentirási magyarázattan. Szathmár. 1880. — A m.-vásárhelyi ref. főiskola nyomdájától, Visszaemlékezés az 1848—49. szabadságharczra Erdélyben. M.-Vásárhely. 1880. — Réthy L. aradi nyomdájától, Réthy László, Magyar pénzverő ismaeliták és Bessarabia. Arad. 1880. — Gött János és fia brassai nyomdájától 2 nyomtatvány. — Drottleff József szebeni nyomdájától 1 nyomt. — Krafft Vilmos szebeni nyomdájától 1 nyomtatvány.

Nyom. Stein J. erd. muz.-egyf. könyvtárus az ev. ref. főtan. betűivel.